

การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบง อำเภอสарภี จังหวัดเชียงใหม่
THE OPERATION OF VILLAGE FUNDS IN PABONG SUB-DISTRICT,
SARAPHI DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE

กิตติศักดิ์ ดุงคนาคร*

ดร.บุศราโพธิสุข**

ดร.ศรีธัน นันทาลิต**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ๒) เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ๔) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบง จำนวน ๒๖๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และการทดสอบค่า (F- test) โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference :LSD) และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๒ รูป/คน โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

๑) ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.631) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริบท มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.569) ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.701) ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.730) ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.653) ด้านการติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.732) ด้านการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.835)

๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า สมาชิกกองทุน

*นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลปางบกแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญอยู่ที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านตำบลปางบกที่มี เพศ สถานภาพ จำนวน สมาชิกในครอบครัว การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนเงินที่กู้ยืม ระยะเวลาในการเป็น สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน วัตถุประสงค์และเหตุผลการขอกู้ยืมเงินต่างกันสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความ คิดเห็นต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลปางบกไม่แตกต่างกัน

๓) ปัญหา อุปสรรค พบว่า เงินที่ให้สมาชิกกู้ยืมไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก กองทุน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารและบัญชีการเงิน ของกองทุนหมู่บ้าน ข้อเสนอแนะ พบว่า รัฐบาลควรกระจายงบประมาณให้กองทุนหมู่บ้านเพิ่มมาก ขึ้น ควรมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารและบัญชีการเงินแก่คณะกรรมการ บริหารกองทุนหมู่บ้าน

๔) นำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลปางบก อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ควรจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการทำงานให้แก่คณะกรรมการได้เข้าใจ ในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจในกระบวนการกู้เงินและคืนเงินกองทุน ตามกำหนดระยะเวลาของกองทุน ควรมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน เพื่อให้มีการบริหารงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ:ความคิดเห็น,การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน, การบริหาร

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the member opinion of village funds toward the fund operation in Pabong sub-district, Sarapi district, Chiang Mai province, 2) to compare the level of member opinion of village funds toward the fund operation in Pabong sub-district, Sarapi district, Chiang Mai province classified by personal factors, and 3) to investigate the problems, obstacles and suggestion of operation of village funds in Pabong sub-district, Sarapi district, Chiang Mai province. 4) to present the development guideline of village funds in Pabong sub-district, Sarapi district, Chiang Mai province. This research is mixed research method. The populations and samples were collected from members of village funds in Pabong sub-district. The sample consisted of 260 people. the analysis of data has been done by frequency, percentage, mean and standard deviation, statistical hypothesis testing using T- test, F-test, one way analysis for variance (One-way ANOVA) and the Least Significant Difference: LSD and to in-depth interview with the key of informant 12 persons by using descriptive analysis content.

The findings of this research were found as follows:

1) The member opinion of village funds towards the operation of village funds in Pabong sub-district, Sarapi district, Chiang Mai province was overall at the high level ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.631). When considering in each aspect, the context was

at the high ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.569), the management was at the high level ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.701), the planning was at the high level ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.730), the decision was at the high ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.653), the monitoring and evaluation was at the high level ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.732) and the participation was at the high level ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.835),

2) The result of comparison opinion of village funds members towards the operation of village funds in Pabong sub-district, Sarapi district, Chiang Mai province classified by personal factors, it was found that the member of village funds, including age was different there was the opinion towards the operation of village funds in Pabong sub-district was significant differences at 0.01 level. The member of village funds in Pabong sub-district, including gender, status, number of family member, education, occupation, income, total loans, the duration of village fund members. The objective and reason of loan was different, the member of village funds had the opinion towards the operation of village fund in Pabong sub-district was not different.

3) The problems, obstacles were found that borrowing money was not enough for fund members, funds committees was still lack of understanding in the documentation and financial accounting of village funds. The suggestions were found that the government should distribute the budget to village funds more and more, Should be trained to understand the documentation and financial accounting to

4) the present of guideline development of village funds in Pabong sub-district, Sarapi district, Chiangmai province should provide the knowledge training and understanding in working to committees for understanding the administration even more, members understanding the loan and refunds process along the period of funds, should be planning operating system according to regulations of the fund and in order to achieve the management objectives of the project effectively.

Keywords: Opinion, The Operation of Village Funds, Management

๑. บทนำ

ความยากจนเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศที่ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมไทย และเป็นปัญหาเรื้อรังที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ในอดีตประเทศไทยได้กำหนดยุทธศาสตร์สำคัญของการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยนำทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานที่มีอยู่ภายในประเทศเป็นจำนวนมากนำมาใช้ อีกส่วนหนึ่งเป็นการนำเข้ามาจากต่างประเทศ คือ เทคโนโลยี เครื่องจักร และทุน เพื่อใช้ขยายฐานการผลิตในประเทศ รัฐบาลมีการส่งเสริมการลงทุน โดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก จากผลของแนวทางการพัฒนาประเทศ ภาพรวมมีอัตรา การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ทั้งการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ และรายได้ประชาชาติ อีกด้านหนึ่งเกิดจากผลประโยชน์จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจไม่

เป็นธรรม คือ ภาคชนบท ซึ่งมีผู้ประกอบการอาชีพด้านการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ กลับมีปัญหาต่างๆ อย่างมากมายเพิ่มมากขึ้น ที่เห็นเด่นชัด คือ ปัญหาความยากจน และการอพยพของแรงงานภาคการเกษตรในชนบทเข้ามารับจ้างขายแรงงานประเภทไร้ฝีมืออยู่ในตัวเมืองใหญ่ๆ ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ และเมื่อผู้คนจากชนบทเข้ามาอยู่ในสังคมเมืองใหญ่ๆ ปัญหาทางด้านสังคมก็เกิดตามมา ปัญหาการกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกัน ทำให้มีช่องว่างและความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างคนในภาคอุตสาหกรรมกับภาคเกษตรเป็นอย่างมาก^๑

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหาความยากจน โดยอาศัยกระบวนการชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของชุมชน เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านในด้านการเรียนรู้ พัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เข้มแข็งและยั่งยืนโดยมีกลไกสำคัญในการนำนโยบายเข้าไปปฏิบัติให้บรรลุผลโดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขึ้นมากองทุนละ๑คณะมีจำนวน ๙-๑๕ คน ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกคัดเลือกโดยประชาชนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน ให้มาทำหน้าที่บริหารจัดการเงินกองทุน มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง^๒

คณะกรรมการกองทุนมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ตั้งแต่เริ่มเตรียมความพร้อมของกองทุนการบริหารเงินกองทุนให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งการจัดสรรผลประโยชน์ให้เกิดความเป็นธรรมและทั่วถึงแก่ประชาชนในหมู่บ้านที่สำคัญต้องบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านที่ได้กำหนดไว้เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตัวเองได้ซึ่งประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านซึ่งเน้นเรื่องการพัฒนาความรู้และการฝึกอาชีพการพัฒนาศักยภาพความคิดและจิตใจโดยการพัฒนาให้มีอารยธรรมซึ่งมุ่งให้คนมีสวัสดิการชุมชนขั้นต่ำคือการจัดสวัสดิการสังคมที่ครอบคลุมถึงการสงเคราะห์สังคมการประกันสังคมและบริการสังคมโดยภาครัฐองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นองค์การพัฒนาเอกชนและภาคชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการบริการสวัสดิการสังคมโดยการกำหนดยุทธศาสตร์สวัสดิการสังคมการจัดทำนโยบายสวัสดิการสังคมรวมทั้งการมองสวัสดิการสังคมเชิงนโยบายทางสังคมอย่างเป็นองค์รวมโดยใช้คนเป็นศูนย์กลาง จึงสามารถป้องกันปัญหาและพัฒนาได้^๓ การปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านตำบลปาลงมีปัญหาเนื่องจากการบางคนไม่ทำหน้าที่ของตนสมาชิกกองทุนชำระเงินคืนไม่ตรงตามกำหนดเวลาปัญหาด้านกระบวนการไม่มีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพในการติดตามควบคุมดูแล การจัดทำหลักฐานทางการเงินและบัญชีที่ไม่ได้มาตรฐานมีการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันทำให้การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านตำบลปาลงมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร

^๑วิวรรณพงษ์ทองเมือง, ความรู้ความเข้าใจและการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติ ศึกษากรณีอำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า บทนำ.

^๒สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, หลักการพัฒนากองทุนเป็นสถาบันการเงินชุมชน, (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๔), หน้า ๘-๙.

^๓ญาณกรพิชญาสิน, สวัสดิการชุมชน : หนทางสู่ความมั่นคงของมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ๒๕๔๖)

ด้วยเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อศึกษาการดำเนินงานกองทุนตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำไปแก้ปัญหาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้กองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบางมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน สิทธิประโยชน์ของสมาชิก ซึ่งผลการศึกษาจะช่วยให้การพัฒนาในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารกองทุนฯ ที่จะทำให้กองทุนมีความยั่งยืน

๒.วัตถุประสงค์การวิจัย

๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่

๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่

๒.๔ เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่

๓.ขอบเขตการวิจัย

๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงใหม่ ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑.ด้านบริบท ๒.ด้านการบริหารจัดการ ๓.ด้านการวางแผน ๔.ด้านการตัดสินใจ ๕.ด้านการติดตามประเมินผล ๖.ด้านการมีส่วนร่วม

๓.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๓.๒.๑ ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ปัจจัยบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนเงินที่กู้ยืม ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน วัตถุประสงค์และเหตุผลของการขอกู้ยืมเงิน

๓.๒.๒ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑.ด้านบริบท ๒.ด้านการบริหารจัดการ ๓.ด้านการวางแผน ๔.ด้านการตัดสินใจ ๕.ด้านการติดตามประเมินผล ๖.ด้านการมีส่วนร่วม

๓.๒.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสารภ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๘๒๓ คนใช้วิธีการเปิดตารางของแครซี และมอร์แกนได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๒๖๐ คน

ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่

พระภิกษุ จำนวน ๑ รูป คณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบง นายกเทศมนตรีตำบลป่าบง สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน ๑๑ คน

๓.๒.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่ที่ประกอบด้วย

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พื้นที่ในตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

๓.๒.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๕๙ รวมระยะเวลา ๘ เดือน

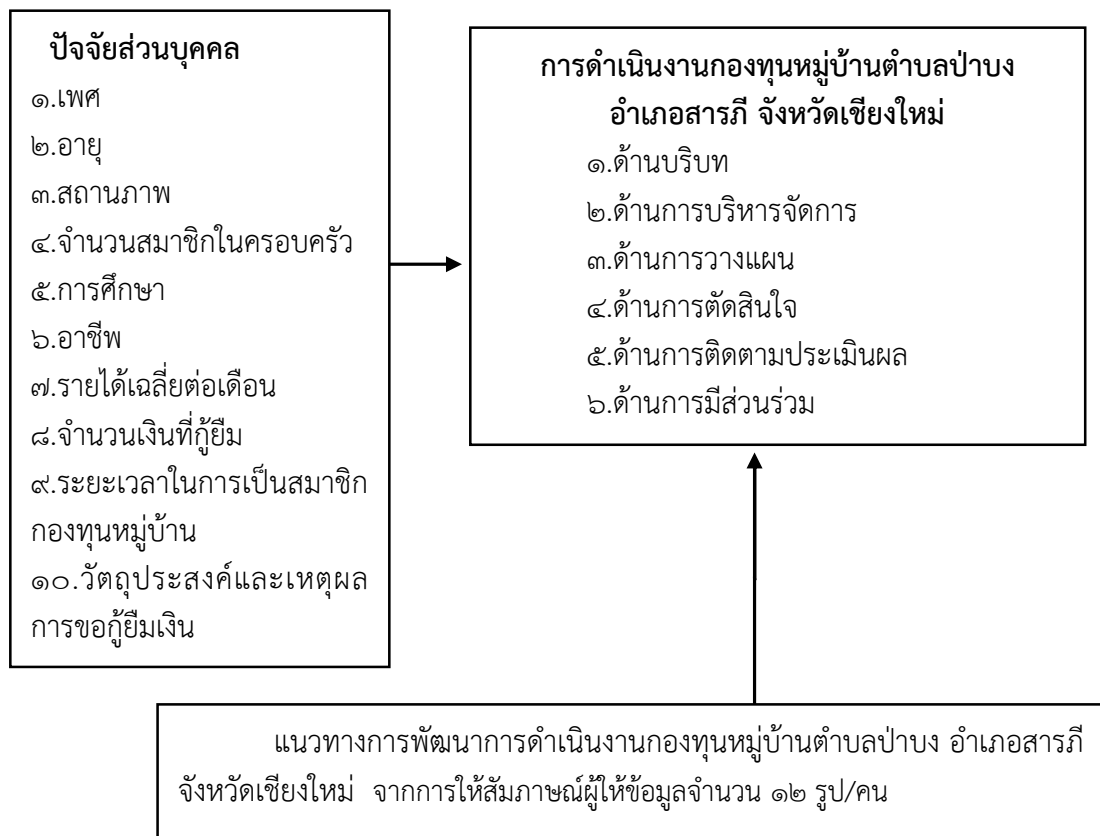
๔. สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้กำหนดสมมติฐาน ที่ใช้ในการศึกษาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีเพศอายุสถานภาพจำนวนสมาชิกในครอบครัวการศึกษาอาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำนวนเงินที่กู้ยืมระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านวัตถุประสงค์และ เหตุผลการขอกู้ยืมเงินต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอ สารภี จังหวัดเชียงใหม่ แตกต่างกัน

๕. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จากการที่ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาแล้วดังกล่าวข้างต้น สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๖. วิธีดำเนินการวิจัย

ในส่วนของวิธีการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงผสมโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านในตำบลป่าบง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบไปด้วย บ้านไชยสถาน , บ้านร้องดอนชัย, บ้านศรีคำชมภู, บ้านป่าบงหลวง, บ้านเทพาราม, บ้านสุพรรณ, รวมทั้งสิ้น จำนวน ๘๒๓ คน^๒

กลุ่มตัวอย่างได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) อย่างเป็นระบบ รวมจำนวน ๒๖๐คน จากจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในตำบลป่าบงอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งทั้งนี้คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)^๓

๖.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบงอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ ๒เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale)๕ ระดับ คือ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมากระดับความคิดเห็นปานกลาง ระดับความคิดเห็นน้อยและระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดจำนวน ๓๐ ข้อ

ส่วนที่ ๓ เป็นคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ส่วนที่ ๔ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

๖.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบงอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตประธานกองทุน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยลงพื้นที่นำแบบสอบถามจำนวน ๒๖๐ชุดลงพื้นที่ไปสำรวจแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลป่าบงอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่างและรับกลับคืนมา โดยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๖.๓ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์โดยกระบวนการ ดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่หาค่าร้อยละ วิเคราะห์การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยการหาค่าเฉลี่ย

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติทดสอบที(t-test) และการทดสอบค่า (F-test) โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference :LSD) และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๒ รูป/คน โดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาเป็นการวิเคราะห์ความเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลป่าบางอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

๗. ผลการวิจัย

๗.๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕ เป็นเพศชาย จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕ มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไปจำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๔ มีสถานภาพสมรสจำนวน ๑๗๘ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๖๖ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวจำนวน ๓ - ๔ คนจำนวน ๑๕๙ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๕ มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘๕ ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๔ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ๕,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๐๘ ส่วนใหญ่จำนวนที่กู้ยืมระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๔ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ๕ ปี ขึ้นไป จำนวน ๒๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒๓ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์และเหตุผลการขอกู้ยืมเงินอื่นๆ จำนวน ๑๐๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕๔

๗.๒ ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

๑) ด้านบริบทการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านบริบท ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๕๖๙) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๗๑๒) ในข้อคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานานน้อยกว่า ๑ ปี ($\bar{X} = ๓.๘๗$, S.D. = ๐.๖๔๒) และการกำหนดให้มีสัดส่วนของคณะกรรมการชาย-หญิงเท่าเทียมกัน ($\bar{X} = ๓.๘๗$, S.D. = ๐.๖๓๖) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๗๓$, S.D. = ๐.๗๘๕) คือ คณะกรรมการกองทุน ต้องมีอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์

๒) ด้านการบริหารจัดการการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการบริหารจัดการ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๐๑) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๙๐๔) ในข้อหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้ขอกู้ยืมเงินกองทุนฯ ตามกฎระเบียบข้อบังคับ และ สายการบังคับบัญชาของกลุ่มกองทุนฯ มีการแบ่งสายงานรับผิดชอบตามกฎระเบียบข้อบังคับค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๘๑๐) รองลงมาคือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีการชี้แจงและช่วยเหลือสมาชิกในการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน ($\bar{X} = ๓.๘๕$, S.D. = ๐.๘๖๔) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๗๓$, S.D. = ๐.๘๐๔) คือ คณะกรรมการกองทุน เข้าร่วมอบรมการคิดเงินปันผลเฉลี่ยคืน

๓) ด้านการวางแผนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัด เชียงใหม่ ในด้านการวางแผนค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.730) และเมื่อ พิจารณาในแต่ละข้อพบว่า การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.867) ในข้อคณะกรรมการกองทุน มีการแบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือคณะกรรมการกองทุน มีการวางแผนจัดสรรการใช้ งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.820) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.852) คือ คณะกรรมการกองทุน มีการประชุมทุกเดือน

๔) ด้านการตัดสินใจการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัด เชียงใหม่ ในด้านการตัดสินใจ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.653) และเมื่อ พิจารณาในแต่ละข้อพบว่า การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.740) ในข้อคณะกรรมการกองทุน ตัดสินปัญหาโดยมีคณะกรรมการ เข้าร่วมประชุมตามวาระประจำปีรองลงมาคือคณะกรรมการมีการตัดสินใจในการดำเนินงานใช้ กฎระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.733) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.786) คือ การแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

๕) ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการติดตามและประเมินผล ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.732) และเมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.882) ในข้อคณะกรรมการมีการ ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือคณะกรรมการกองทุน ได้ติดตามตรวจสอบ การใช้เงินกู้ยืมคืนกองทุนของสมาชิก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.819) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.890) คือ คณะกรรมการกองทุน เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการทำงาน ของคณะกรรมการ

๖) ด้านการมีส่วนร่วมการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัด เชียงใหม่ ในด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.835) และเมื่อ พิจารณาในแต่ละข้อพบว่า การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.855) ในข้อในการประชุมสมาชิกประจำปี ได้มีการรายงานผล การดำเนินงานของกองทุนฯ ให้สมาชิกได้รับทราบ รองลงมาคือ เปิดเผยข้อมูลให้สมาชิกทราบถึง ความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.930) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 1.129) คือ สมาชิกผู้กู้ยืมเงินกองทุนฯ ได้นำเงินที่กู้ยืมไปใช้ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด

๗.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบาง อำเภอสาร์ภี จังหวัด เชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบางแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญอยู่ที่ระดับ 0.01 ส่วนสมาชิก กองทุนหมู่บ้านตำบลป่าบางที่มี เพศ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว การศึกษา อาชีพ รายได้ เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนเงินที่กู้ยืม ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน วัตถุประสงค์และเหตุผล การขอกู้ยืมเงินต่างกันสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านตำบลป่ างไม่แตกต่างกัน

๗.๔ ปัญหา อุปสรรค พบว่า เงินที่ให้สมาชิกกู้ยืมไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก กองทุน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารและบัญชีการเงิน ของกองทุนหมู่บ้าน ข้อเสนอแนะ พบว่า รัฐบาลควรกระจายงบประมาณให้กองทุนหมู่บ้านเพิ่มมากขึ้น ควรมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำเอกสารและบัญชีการเงินแก่คณะกรรมการ บริหารกองทุนหมู่บ้าน

๗.๕ ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำมาเสนอได้ดังนี้ ข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ควรจัดอบรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการทำงานให้แก่คณะกรรมการได้ เข้าใจในการบริหารงานมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจในกระบวนการกู้เงินและคืนเงินกองทุนตาม กำหนดระยะเวลาของกองทุน ควรมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามระเบียบข้อบังคับ ของกองทุน เพื่อให้มีการบริหารงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

๘. ข้อเสนอแนะ

๘.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๘.๑.๑ ควรมีการจัดโครงการฝึกอบรมคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้มีความรู้ความ เข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๑.๒ ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อ ได้รับทราบปัญหาและความต้องการของสมาชิกในการนำมาพัฒนากองทุนหมู่บ้าน

๘.๑.๓ ควรส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสได้เข้าถึงแหล่งทุนและกู้เงินจากกองทุนอย่างทั่วถึง

๘.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๘.๒.๑ ควรมีการประชุมวางแผนกันก่อนดำเนินกิจกรรมหรือโครงการของกองทุนหมู่บ้าน

๘.๒.๒ ควรมีการประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อหาข้อยุติร่วมกันก่อนที่จะตัดสินใจในการ ดำเนินงาน เพื่อให้เป็นมติร่วมกันก่อนทุกครั้ง

๘.๒.๓ ควรมีการติดตามรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

๘.๓ ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยในครั้งต่อไป

๘.๓.๑ ควรศึกษาการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านด้วยหลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา

๘.๓.๒ ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบกับกองทุนหมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จในการ ดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้มีการดำเนินงานที่ดี

๘.๓.๓ ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และสัมภาษณ์เชิงลึกกับคณะกรรมการ บริหารกองทุนและสมาชิก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดถี่ถ้วนและนำมาพัฒนาการดำเนินงานกองทุน หมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- ญาณกรพิชญาสิน.สวัสดิการุมน : หนทางสู่ความมั่นคงของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ๒๕๕๖
- รวิวรรณพงษ์ทองเมือง.ความรู้ความเข้าใจและการนำนโยบายกองทุนหมู่บ้านไปปฏิบัติศึกษากรณี
อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี.กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
๒๕๕๕
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. หลักการพัฒนากองทุนเป็นสถาบัน
การเงินชุมชน. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๔